

והגדת לבנך ובתך

בְּכֵל דֹר וְדוֹר חִיב אָדָם לְרֹאוֹת אֶת עֲצָמוֹ כְּאִלוֹ הוּא יֵצֵא מִמְצָרִים, שְׁנֵאמַר:
"וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר: בְּעֶבְרַת זֶה עָשָׂה יְיָ לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם" (שמות יג ח).
מתוך ההגדה המסורתית

*מה מטרת הציווי "והגדת" לרבי ההשגה המסורתית?
אלו צורה מטרת יכולות להיות הציווי זה?*

אמרו עליו על רבי עקיבא שהיה מחלק קליות ואגוזין לתינוקות בערב פסח כדי שלא ישנו, וישאלו. תניא, רבי אליעזר אומר: חוטפין מצות בלילי פסחים בשביל תינוקות שלא ישנו. תניא, אמרו עליו על ר' עקיבא: מימיו לא אמר 'הגיע עת לעמוד' (=לעצור את הלימוד) בבית המדרש חוץ מערבי פסחים וערב יום הכפורים. בערב פסח בשביל תינוקות כדי שלא ישנו, וערב יום הכיפורים כדי שיאכילו את בניהם תלמוד בבלי, מסכת פסחים, דף קח ע"ב – קט ע"א

*אלו שני מנהגים היו הסגר שרווחו בזמן התלמוד התנאריא המקור זה?
מי נמצא המקור לזו הסגר? מדוע?
חשבו- מה הרווח ומה ההפסד של החירה זו?*

*לכונן שני מקורות המתחייבים להעברה בין דורית ולמקומה של הנביא.
מה התפקיד של דור הנביא הלא אחת מן המקורות? עם איזה תפקיד אתה יותר מזדהים?*

ר' בונם אמר: מצאנו בתורה כי אברהם חפר לו בארות, יצחק חפר בארות, ואילו אצל יעקב לא מצאנו חפירה. למדנו: כיון שסבא ואבא חפרו יכול הבן-הנכד לדלות מלוא דליו מבארות מים חיים ללא חפירות ויגיעות יתרות. ר' ישראל מסלאנט

אנחנו כולנו בני אברהם אבל אנחנו גם הנכדים של תרח, אבי אברהם. ועכשיו אולי הגיע זמן הנכדים לעשות לאביהם מה שהוא עשה לאביו, ששבר את תרפיו ואיליו, את דתו ואמונתו. אבל גם זאת תהיה התחלת דת חדשה. יהודה עמיחי

שני כוחות ניתנו לנו: זיכרון ושכחה. אי אפשר לנו בלעדי שניהם. אילו לא היה לעולם אלא זיכרון, מה היה גורלנו? היינו כורעים תחת משא הזכרונות. היינו נעשים עבדים לזכרוננו, לאבות-אבותינו. קלסתר-פנינו לא היה אז אלא העתק של דורות עברו. ואילו היתה השכחה משתלטת בנו כליל - כלום היה עוד מקום לתרבות, למדע, להכרה עצמית לחיי נפש? השמרנות האפלה רוצה ליטול מאתנו את כוח השכחה, והפסידו-מהפכניות רואה בכל זכירת עבר את "האויב". אך לולא נשתמרו בזכרון האנושות דברים יקרי-ערך, מגמות נעלות, זכר תקופות פריחה ומאמצי חירות וגבורה, לא היתה אפשרות כל תנועה מהפכנית; היינו נמקים בדלותנו ובערותנו, עבדי עולם. דור מחדש ויוצר איננו זורק אל גל האשפה את ירושת הדורות. הוא בוחן ובודק, מרחיק ומקרב ויש שהוא נאחז במסורת הקיימת ומוסיף עליה, ויש שהוא יורד לגלי גרוטאות, חושף נשכחות, ממרק אותן מחלודתן, מחזיר לתחייה מסורת קדומה, שיש בה להזין את נפש הדור המחדש. מהפיכה ומסורת, ברל כצנלסון

*מה היתרון השמרנות ומה היתרון המהפכנות?
כיצד מציע הירושלמי להתייחס ל"ירושלם הדורות"? האם אתה מזדהים עם אישה זו?
איך אפשר ליישם את האישה הזו הלאו הסגר והיחס לנצחיות "והגדת"?*

כיצד אתה היית משלימים את המשפט: "הלא דור ודור חייב אדם לראות עצמו כאילו הוא...?"